

«Өскемен жылу жүйелері» АҚ заңгер бөлімінде сыбайлас жемқорлық тәуекелдеріне ішкі талдау нәтижелері бойынша аналитикалық анықтама

1. Кіріспе бөлім

1. Талдау анықтамасының мәні: сыбайлас жемқорлық тәуекелдеріне ішкі талдау.

2. Сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін жүргізу үшін негіздеме: «Өскемен жылу желілері» АҚ (бұдан әрі-«ӨК ЖЖ» АҚ) заңгер бөлімінде Сыбайлас жемқорлық тәуекелдеріне ішкі талдау жүргізу туралы"03.09.2020 ж. № 530 бұйрық.

3. Сыбайлас жемқорлық тәуекелдеріне талдау жүргізілетін объект: заңгер бөлімінің (бұдан әрі - ЗБ) қызметі.

4. Сыбайлас жемқорлық тәуекелдеріне ішкі талдаудың бағыты: қызметтің ұйымдастырушылық-басқарушылық қызметінің сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін анықтау.

5. Өткізу кезеңі: 03.09.2020 ж. бастап 20.11.2020 ж. дейін.

1. Ақпараттық-талдау бөлімі

Талдау Қазақстан Республикасының «Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы» Заңының 8-бабының 5-тармағын іске асыру мақсатында және Қазақстан Республикасы Мемлекеттік қызмет істері және сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл агенттігі Төрағасының 2016 жылғы 19 қазандағы № 12 бұйрығымен бекітілген сыбайлас жемқорлық тәуекелдеріне ішкі талдау жүргізудің үлгілік қағидаларына сәйкес жүргізілді. Жұмыс тобының құрамы және ішкі талдау жүргізу тәртібі «ӨК ЖЖ» АҚ Бас директорының 2020 жылғы 03 қыркүйектегі № 530 бұйрығымен бекітілген.

Кәсіпорын сайтында сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл бойынша жүргізіліп жатқан жұмыстар туралы ақпарат орналастырылған, азаматтардың кәсіпорын қызметкерлерінің лауазымдық өкілеттіктерін теріс пайдалану фактілері туралы хабарлай алатын сенім телефоны көрсетілген.

Ішкі талдау объектісі қызметінің талданатын кезеңі: 2020 жылғы қаңтар-қараша.

Ұйымдастырушылық-басқарушылық қызметтегі сыбайлас жемқорлық тәуекелдері келесі мәселелер бойынша жүргізілді:

- 1) персоналды басқару, оның ішінде кадрлардың ауысуы;
- 2) мүдделер қақтығысын реттеу;
- 3) Табиғи монополиялар және квазимемлекеттік сектор субъектілері көрсететін міндетті қызметтер;
- 4) рұқсат беру функцияларын іске асыру;
- 5) бақылау функцияларын іске асыру;
- 6) бөлімшенің ұйымдастырушылық-басқарушылық қызметінен туындайтын өзге де мәселелер.

Персоналды басқару, оның ішінде кадрлардың ауысуы

ЗБ штат саны:

ЗБ бастығы-1 бірлік;

Заңгер кеңесші - 2 бірлік;

Ішкі талдау жүргізу кезеңінде жұмыстан босатылғандар жоқ.

ЗБ қызметкерлері тәртіптік, әкімшілік немесе қылмыстық жауапкершілікке тартылған жоқ.

Мүдделер қақтығысын реттеу

Сыбайлас жемқорлыққа қарсы тәуекелдерді талдау барысында жұмыс тобы бөлім басшысына тікелей бағынатын жақын туыстардың бос лауазымдарға орналасу кезінде аффилиирлену фактілерін анықтаған жоқ. Сондай-ақ, ЗБ-де мүдделер қақтығысы және қабылданған сыбайлас жемқорлыққа қарсы шектеулер мен тыйымдарды бұзу фактілері анықталған жоқ.

Табиғи монополиялар және квазимемлекеттік сектор субъектілері көрсететін міндетті қызметтер

Сыбайлас жемқорлық тәуекелдері жоқ – «ӨК ЖЖ» АҚ-ның заңгер бөлімі табиғи монополиялар субъектілері көрсететін міндетті қызметтерді көрсетуге қатыспайды (энергия беруші ұйымның желілеріне тұтынушылар объектілерін қосуға техникалық шарттар беру, тараптардың теңгерімдік тиесілілігі және пайдалану жауапкершілігі шекараларын бөлу актісін беру, қайта Жөнделген жабдықты жуу және нығыздау бойынша жұмыстардың орындалуын қабылдау актісін және «Табиғи монополиялар және квазимемлекеттік сектор субъектілері көрсететін міндетті қызметтердің тізбесін бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2018 жылғы 29 желтоқсандағы № 939 қаулысында көзделген міндетті қызметтердің өзге де түрлерін беру), бәсекелестікті қорғау және монополистік қызметті шектеу шеңберінде).

Рұқсат беру функцияларын іске асыру

Жалғыз акционердің 14.02.2019 жылғы №1 шешімімен бекітілген «ӨК ЖЖ» АҚ Жарғысында рұқсат беру және бақылау функцияларын іске асыру көзделмеген.

Ұйымдастыру-басқару қызметінен туындайтын өзге де мәселелер

ЗБ-де сыбайлас жемқорлық тәуекелдеріне ішкі талдау жүргізуге бөлімнің барлық қызметкерлері жатады.

Бұдан басқа, ЗБ бастығының лауазымдық міндеттеріне үмітсіз берешекті есептен шығару жөніндегі комиссияның отырыстарына қатысу кіреді.

Дебиторлық берешекті есептен шығару актісін дайындау кезеңінде келесі сыбайлас жемқорлық тәуекелі туындауы мүмкін - актіге белгілі бір борышкердің қосылуы. *(Бұл қауіп терең талдау үшін жасанды түрде модельденеді).*

Есептен шығаруға жататын тұтынушылардың дебиторлық берешегін іріктеу және есептен шығару жөніндегі актінің жобасын әзірлеу ӨК ЖЖ АҚ жылу энергиясын өткізу қызметкерлеріне жүктелген. Бұдан әрі акт жобасын басшылар (бағыттар бойынша) комиссия құру арқылы қарайды және Бас директор бекітеді.

Осылайша, ЗБ бастығы жеке пайда алу мақсатында дебиторлық берешекті есептен шығару туралы шешім қабылдауға бастама көтермейді, бұл сыбайлас жемқорлық тәуекелдерінің пайда болуын болдырмайды.

Тағы бір тәуекел ЗБ бастығының ӨК ЖЖ АҚ атынан жасалатын тауарларды, жұмыстар мен қызметтерді мемлекеттік сатып алу туралы шарттарға құқықтық сараптаманы жүзеге асыру міндеті болып табылады. Шарттар жасасу кезеңінде

мынадай сыбайлас жемқорлық тәуекелі туындауы мүмкін-шарт талаптарына қандай да бір белгілі бір ұйыммен шарт жасасуға әкеп соғуы мүмкін талаптарды немесе шектеулерді енгізу. *(Бұл қауіп терең талдау үшін жасанды түрде модельденеді).*

«ӨК ЖЖ» АҚ жарғылық капиталына мемлекет 100% қатысатын қоғам болып табылады, соның салдарынан Қазақстан Республикасының «Мемлекеттік сатып алу туралы» Заңы және 2016 жылғы 1 қаңтардан бастап қолданысқа енгізілген Қазақстан Республикасы Қаржы министрінің 2015 жылғы 11 желтоқсандағы № 648 бұйрығымен бекітілген Мемлекеттік сатып алуды жүзеге асыру қағидалары (бұдан әрі – Қағидалар) қолданысқа енеді.

Рәсімдердің ашықтығын қамтамасыз ету шеңберінде, Заңмен, мемлекеттік сатып алудың 100% Қазақстан Республикасының мемлекеттік сатып алу веб-порталының платформасында электрондық форматқа ауыстырылды (мекенжайы: www.goszakur.gov.kz). Тауарлар мен көрсетілетін қызметтерді сатып алуға арналған шарттың нысаны мемлекеттік сатып алу порталында орналастырылған мемлекеттік сатып алу туралы үлгілік шарттың негізінде әзірленеді. Бұдан басқа, ӨК ЖЖ АҚ-ның мемлекеттік сатып алу туралы заңнама талаптарын сақтауын мемлекеттік аудит және қаржылық бақылау органы бақылау, оның ішінде камералдық бақылау арқылы жүзеге асырады.

Техникалық ерекшелікті нақты жеткізушіге сәйкестендіру мүмкіндігі алынып тасталды, өйткені техникалық ерекшелікті әзірлеу және келісу сатып алу бастамашыларына, яғни «ӨК ЖЖ» АҚ құрылымдық бөлімшелеріне жүктелді.

19.02.2019 ж. № 98 бұйрығымен бекітілген ЖК 06-02 «Шарттарды ресімдеу, жасау және орындалуын бақылау тәртібі», , кәсіпорынның бөлімшелерінде шарттарды ресімдеу, жасау және орындалуын бақылау тәртібі белгіленген. Осылайша, қажетті құжаттармен (бекітілген техникалық ерекшелік, қол қою құқығын растайтын құжат (сенімхат) және т.б., сондай-ақ қажетті түсіндірмелермен жасалған шарттың ресімделген жобасын орындаушы электрондық құжат айналымы жүйесі арқылы келесі тұлғаларға қатаң түрде мынадай тәртіппен жібереді:

- 1) тікелей орындаушының өзі (бастамашы);
- 2) бөлімше басшысы (техникалық сараптама, шарттың елеулі талаптарын бақылау);
- 3) директор (Шарттың техникалық сараптамасы бөлігінде шарттың барлық елеулі талаптарын және оған қосымшаларды бақылау, жұмыстарды/көрсетілетін қызметтерді орындау мерзімдері);
- 4) өндірістік-техникалық бөлімнің бастығы (Шарттың және оған қосымшалардың техникалық сараптамасы бөлігіндегі барлық мердігерлік шарттар, кепілдік міндеттемелер, жұмыстарды орындау мерзімдері);
- 5) бас бухгалтер (есептердің дұрыстығы, тараптардың деректемелері, салық тұрғысынан бағалау);
- 6) ҚЖЕК жөніндегі бас техникалық басшы (жұмыстарды қауіпсіз жүргізуді/Қызметтерді көрсетуді сақтау бөлігінде барлық мердігерлік шарттар, Қызметтерді көрсетуге арналған барлық шарттар);
- 7) талдау және бюджеттеу бөлімінің бастығы (кәсіпорын бюджетінде ақшалай қаражаттың болуын тексереді);
- 8) МТҚЖСБ бастығы (сатып алуды мемлекеттік сатып алу жоспарының сәйкестігін тексереді);

9) заңгер бөлімінің бастығы (Шарттың мазмұнын заңнама талаптарына сәйкестігін тексереді);

10) техникалық директор не қаржы директоры (сенімхатта айқындалған шарттар);

11) Бас директор (барлық келісімшарттар сомасына қарамастан).

Шарт жобасын қарауға қатысатын әрбір маман өз құзыретіне кіретін мәселелер бойынша шарт жобасын уақтылы келісу және оның мазмұны үшін жауапты болады.

Осылайша, шарт жобасын келісу және оған қол қою тәртібіне, электрондық шарттарды және Мемлекеттік сатып алуды оңайлатуға және оның ашықтығына бағытталған бірқатар басқа да нормаларды енгізуге қойылатын талаптар сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін болдырмайды.

Заңгер кеңесші «ӨК ЖЖ» АҚ-да мамандар санатына жатады. Заңгер кеңесшісінің лауазымдық міндеттеріне, басқалармен қатар, дебиторлық берешекті өндіріп алу және жеткізушілерді мемлекеттік сатып алуға жосықсыз қатысушылар деп тану мәселелері бойынша сотқа талап арыздарды ресімдеу кіреді.

Олар өздерінің кәсіби қызметін жүзеге асырған кезде сотқа талап қоюды жібермеу немесе уақтылы жібермеу қаупінің ықтималдығын қарастырыңыз. (*Бұл қауіп терең талдау үшін жасанды түрде модельденеді*).

Дебиторлық берешекті өндіріп алу туралы талаптар бойынша. Құрылымдық бөлімшенің (жылу энергиясын өткізу) заңды және жеке тұлғалардың дебиторлық берешегі бойынша құжаттарды заңгер бөліміне ұсыну тәртібі тиісінше КН 08-04 және КН 08-03 бөлімдерімен регламенттелген.

Өнім берушілерді мемлекеттік сатып алудың жосықсыз қатысушылары деп тану туралы талап қоюлар бойынша. Құрылымдық бөлімшелердің (сатып алу бастамашыларының) әлеуетті өнім берушілерді Мемлекеттік сатып алудың жосықсыз қатысушылары деп тану туралы талап-арыздармен сотқа жүгіну туралы құжаттарды заңгер бөліміне ұсыну тәртібі ҚР «Мемлекеттік сатып алу туралы» Заңына және КН 06-01 сәйкес белгіленеді.

Әлеуетті өнім берушінің немесе өнім берушінің ҚР «Мемлекеттік сатып алу туралы» Заңын бұзу дерегін уақтылы анықтағаны үшін жауапкершілік сатып алу бастамашысына (Шартты орындаушыға) және/немесе сатып алу бастамашысының тікелей басшысына (Шартты орындаушыға) жүктеледі.

Тапсырыс беруші Әлеуетті өнім берушілерді, Өнім берушілерді мемлекеттік сатып алудың жосықсыз қатысушылары деп тану туралы талап-арызбен сотқа жүгінбегені не уақтылы жүгінбегені үшін бірінші басшының әкімшілік жауапкершілігі көзделгендіктен, сатып алу бастамашыларына (шартты Орындаушыға) және/немесе сатып алу бастамашысының тікелей басшысына (шартты Орындаушыға) дереу хабарлауға міндетті. Хабарлама электрондық құжат айналымы арқылы қызметтік жазба нысанында жүзеге асырылады. Сонымен қатар, МТҚЖСБ веб-порталда орналастырылған ақпарат арқылы мемлекеттік сатып алу туралы шарттардың орындалуын ағымдағы және жылдық бақылауды жүзеге асырады.

Бөлім ішінде де, одан тыс жерде де сотқа талап арыздардың уақтылы берілуін бақылаудың аталған нысандарынан басқа, ӨК ЖЖ АҚ шарттарының орындалуына мониторингті мемлекеттік аудит және қаржылық бақылау органы, оның ішінде камералдық орган, мемлекеттік сатып алу веб-порталы арқылы өзге де органдар жүзеге асырады.

Осылайша, сотқа шағыммен жүгіну/уақтылы қарамау фактілерін жасыру жөніндегі заңгер кеңесшінің тікелей лауазымдық міндеттерін орындамауға байланысты кез келген ықтимал сыбайлас жемқорлық тәуекелдері алып тасталады.

1. Қорытынды бөлім

1.1. Анықталған сыбайлас жемқорлық тәуекелдері туралы ақпарат: анықталған жоқ.

1.2. Анықталған сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін барынша азайту (жою) бойынша оларды жою жөніндегі ұсыным: -

1.3. Анықталған СЖ жою бойынша ұсынымдарды іске асыру мерзімдері: -

Сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін анықтау сыбайлас жемқорлық фактілерінің бар екендігі туралы куәлік болып табылмайды, бірақ лауазымды адамдар сыбайлас жемқорлыққа қарсы заңнаманың және белгіленген ішкі рәсімдердің талаптарын сақтамаған жағдайда олардың пайда болуы туралы болжам жасауға негіз болып табылады.

Ұсынымдар: заңгер бөлімінің қызметіне комплаенс-қызмет функцияларын енгізу арқылы сыбайлас жемқорлыққа қарсы мәдениетті қалыптастыру, парасаттылықты нығайту бойынша жүйелі жұмыс жүргізу, сыбайлас жемқорлыққа қарсы заңнаманың сақталуын бақылауды және тәуекелдерді бағалауға, теріс пайдаланудың алдын алуға ерекше назар аудара отырып, сыбайлас жемқорлық практикаларының алдын алуды жүзеге асыру, сондай-ақ қызметкерлерді оқыту.

Заңгер бөлімінің бастығы

Лебедева О.В.

Жұмыс тобының мүшелері:

Заңгер кеңесші

Камзина А.Т.

Адвокат

Абильмажинов Д.Ж.